

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع: تشخیص اوقات/مواقیت الصلاة

مطلبی نوشته شده و اینطور فرض شده که ما قائل به وحدت افق هستیم ولی خب ظاهرا اشتباه متوجه شده اند بنده وحدت افق در بحث رؤیت هلال ماه را قبول ندارم.

مطلب دیگری نوشته شده به این بیان که برای تعیین قبله و روش دقیق محاسبه آن در تقویمها آمده که دو روز از روزهای سال شمسی یعنی ۷ خرداد و ۲۷ تیر به ترتیب در ساعت مشخصی خورشید به صورت عمود بر کعبه می تابد و در این صورت دیگر سایه ای وجود نخواهد داشت، خب ما سایه لازم نداریم و این حالت خیلی خوب است و به راحتی با دانستن تاریخ و تفاوت ساعت ما با مکه در این وقتی که خورشید عمود بر کعبه می تابد می توانیم جهت دقیق قبله را بدست بیاوریم.

خب و اما وارد مسائلی از عروه می شویم که مربوط به اوقات می باشند، صاحب عروه اینطور فرموده: «فصل في أحكام الأوقات ؛ (مسألة ۱):

لا يجوز الصلاة قبل دخول الوقت، فلو صلى بطل (زیرا وقت داخل نشده و امری وجود ندارد تا امتثال شود) وإن كان جزء منه قبل الوقت (چون امر به کل تعلق گرفته و از طرفی هنوز وقت داخل نشده و اصلا امری تعلق نگرفته تا اتیان بشود و این بحث مربوط به بحث اشتغال و امتثال می باشد، در بحث امتثال که باید امتثال کنیم تا فراغ

یقینی حاصل شود چند جور امتثال داریم؛ اول امتثال علمی تفصیلی یعنی ما بدانیم عمل ما صد در صد با امر شارع مطابق است و اگر این ممکن نشد دوم نوبت که امتثال علمی اجمالی می رسد مثلا دو لباس داریم که یکی از اینها پاک است خب ما دو نماز با هر دو لباس می خوانیم و اگر این هم ممکن نشد سوم نوبت به ظن می رسد یعنی امتثال ظنی تفصیلی مثلا ظن به جهت قبله دارد و اگر این هم ممکن نشد چهارم نوبت به امتثال احتمالی می رسد مثلا وقت تنگ است و جهت دقیق قبله را نمی داند در این صورت به جهتی که احتمال می دهد نماز می خواند)، **ويجب العلم بدخوله(الوقت)حين الشروع فيها(أى الصلاة)، ولا يكفي الظن لغير ذوي الأعداء، نعم يجوز الاعتماد على شهادة العدلين على الأقوى(زیرا علم در اینجا طریقی است نه موضوعی و شارع مقدس شهادت عدلین را قائم مقام قطع طریقی قرار داده)، وكذا على أذان العارف العدل وأما كفاية شهادة العدل الواحد فمحل إشكال(زیرا ملاک حصول اطمینان است)، وإذا صلى مع عدم اليقين بدخوله(الوقت) ولا شهادة العدلين أو أذان العدل بطلت، إلا إذا تبين بعد ذلك كونها(أى الصلاة) بتمامها في الوقت مع فرض حصول قصد القرية منه(زیرا کم و کسری وجود ندارد چون وقت داخل شده و نماز در وقتش خوانده شده و قصد قربت هم کرده)»^۱.**

کاشف الغطاء در حاشیه عروه فرموده: "عالمنا عامدا أو جاهلا بالحكم أو ناسيا أو غافلا عن مراعاة الوقت، أما الجاهل بالموضوع فيأتي في المسائل التالية".

خب و اما در کلام صاحب عروه چند مطلب وجود داشت که برای بررسی بیشتر و فهم بهتر باید به

^۱ العروة الوثقى، سيد محمد كاظم يزدى، ج ۲، ص ۲۷۶، ط جماعة المدرسين.

خبر چهارم: ﴿وَعَنْ زُرَّارَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَقْتُ الْمَغْرَبِ إِذَا غَابَ الْقُرْصُ، فَإِنْ رَأَيْتَهُ بَعْدَ ذَلِكَ وَقَدْ صَلَّيْتَ أَعَدْتَ الصَّلَاةَ. الْحَدِيثُ. مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ يَأْسِنَادُهُ عَنْ زُرَّارَةَ مِثْلَهُ.﴾^۵

خبر پنجم: ﴿وَيَأْسِنَادُهُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارٍ، عَنْ فَضَالَةَ، عَنْ أَبَانَ، عَنْ زُرَّارَةَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي رَجُلٍ صَلَّى الْغَدَاةَ بَلِيلَ غَرِهِ مِنْ ذَلِكَ الْقَمَرِ وَنَامَ حَتَّى طَلَعَتِ الشَّمْسُ فَأَخْبَرَ أَنَّهُ صَلَّى بَلِيلًا، قَالَ يَعِيدُ صَلَاتِهِ. وَرَوَاهُ الْكَلْبِيُّ، عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارٍ. وَرَوَاهُ الشَّيْخُ يَأْسِنَادُهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَعْقُوبٍ مِثْلَهُ.﴾^۶

اینجا اخبار زیادی ذکر شده و حدیث "لا تعاد" نیز در این اخبار نقل شده. بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالی ...

والحمد لله رب العالمين و صلى الله
على محمد و آله الطاهرين

سراغ روایاتمان برویم، صاحب وسائل اخبار مربوط به این بحث را در باب ۱۳ از ابواب مواقیات الصلاة بیان کرده و عنوان باب این است: "بطلان الصلاة قبل تیقن دخول الوقت و إن ظن دخوله، و وجوب الإعادة في الوقت و القضاء مع خروجه إلا ما استثنى".

خبر اول: ﴿مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ حَمَادٍ، عَنْ حَرِيزٍ، عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيدٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ (فِي حَدِيثٍ) قَالَ: إِنَّهُ لَيْسَ لِأَحَدٍ أَنْ يَصَلِّيَ صَلَاةً إِلَّا لَوْقِيَّتْهَا، وَكَذَلِكَ الزَّكَاةُ (إِلَى أَنْ قَالَ:) وَكُلُّ فَرِيضَةٍ إِنَّمَا تَوْدَى إِذَا حَلَّتْ.﴾^۲

خبر سندا صحیح است.

خبر دوم: ﴿وَعَنْهُ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ حَمَادٍ، عَنْ حَرِيزٍ، عَنْ زُرَّارَةَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَيُزَكِّي الرَّجُلُ مَالَهُ إِذَا مَضَى ثَلَاثُ السَّنَةِ؟ قَالَ: لَا، أَتَصَلِّيُ الْأُولَى قَبْلَ الزَّوَالِ؟! .

و رواه الشيخ ياسناده عن حماد والذي قبله ياسناده عن محمد بن يعقوب مثله.﴾^۳

خبر سوم: ﴿مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ يَأْسِنَادُهُ، عَنْ زُرَّارَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ (فِي حَدِيثٍ) قَالَ: قُلْتُ: فَمَنْ صَلَّى لِغَيْرِ الْقِبْلَةِ أَوْ فِي يَوْمٍ غِيَمٍ لِغَيْرِ الْوَقْتِ قَالَ: يَعِيدُ.﴾^۴

^۲ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۳، ص ۱۲۲، ابواب مواقیات الصلاة، باب ۱۳، حدیث ۱، ط الاسلامیة.

^۳ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۳، ص ۱۲۲، ابواب مواقیات الصلاة، باب ۱۳، حدیث ۲، ط الاسلامیة.

^۴ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۳، ص ۱۲۲، ابواب مواقیات الصلاة، باب ۱۳، حدیث ۳، ط الاسلامیة.

^۵ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۳، ص ۱۲۲، ابواب مواقیات الصلاة، باب ۱۳، حدیث ۴، ط الاسلامیة.

^۶ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۳، ص ۱۲۲، ابواب مواقیات الصلاة، باب ۱۳، حدیث ۵، ط الاسلامیة.